

Vägledning om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt

Enligt förordning (2009:381)

Havs
och Vatten
myndigheten

Länsstyrelserna

Vägledning om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt

Enligt förordning (2009:381)

Reviderad upplaga 2024

Havs- och vattenmyndighetens vägledning

Förord

Behovet att förbättra vattenmiljön i våra sjöar, vattendrag och kustvatten är fortsatt stort. Åtgärdstakten behöver öka och arbetet behöver effektiviseras och ha fokus på kostnadseffektiva åtgärder som kan resultera i tydliga resultat i miljön. Genom att utifrån ett avrinningsområdesperspektiv stödja och samordna det loka åtgärdsarbetet skapas förutsättningar för ökad effektivitet såväl som för ökat deltagande och engagemang på lokal nivå. LOVA möjliggör detta och utgör ett viktigt verktyg i länsstyrelsernas arbete med att förbättra och skydda vattenmiljöerna inom länen i samverkan med lokala och regionala aktörer.

LOVA-förordningen medger stöd till olika åtgärder. Störst behov anses vara inom övergödning och särskilt åtgärder som minskar tillförseln av fosfor till sjöar, vattendrag och kustvatten.

Hanteringen av LOVA-bidraget regleras av förordning (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt. Avsikten med vägledningen är att förenkla och förtydliga hanteringen men även att stimulera och uppmuntra till samarbeten och åtgärder som resulterar i miljöförbättringar till lägsta möjliga kostnad.

Vägledningen har arbetats fram i samverkan med Länsstyrelserna.

Johan Kling, Göteborg april 2024

Avdelningschef, Avdelningen för vattenresursförvaltning

INNEHÅLL

Regelverk och vägledning	5
Övergripande förutsättningar.....	5
Stödberättigade organisationer	5
Handläggning av ansökan, del- och slutrapporter	6
Årlig rapportering till länsstyrelsen av fleråriga projekt	7
Beslut om stöd och eventuell återbetalning.....	7
Länsstyrelsens rapportering till Havs- och vattenmyndigheten	8
Stödberättigade åtgärder	9
Uppföljning av utvecklingen av LOVA-projekt i länet.....	13
Inte alla åtgärder är stödberättigade	13
Finansiering av LOVA-projekt.....	13
Prioritering av inkomna ansökningar.....	14

Regelverk och vägledning

Syftet med denna vägledning är att vara ett stöd i länsstyrelsernas arbete med LOVA-bidraget utifrån förordning (2009:381) om statligt stöd till lokala vattenvårdsprojekt som beslutats av regeringen.

Den 1 januari 2018 justerades ovan nämnda förordning och denna vägledning är reviderad utifrån de förändringar som då gjordes.

Övergripande förutsättningar

LOVA-bidragen finansieras från 2009 ur havs- och vattenmiljöanslaget vars syfte är att förbättra, bevara och skydda havs- och vattenmiljöer. Havs- och vattenmiljöanslaget (anslag 1:11) är ett viktigt verktyg för genomförande av regeringens sammanhållna politik för sjöar, vattendrag och hav. Genom anslaget stöds arbetet för att nå miljömålen¹ som beslutats av riksdagen och regeringen. En del av anslaget ska stödja lokalt åtgärdsarbete via bland annat lokala vattenvårdsåtgärder (LOVA).

LOVA-bidragens fokus är att bidra till att nå miljö kvalitetsmålen genom att minska internbelastningen, öka upptag och återcirkulering av näringsämnen eller på annat sätt minska tillförsel av fosfor och kväve till vattenmiljön, att minska spridning av miljöfarliga ämnen från fritidsbåtar till vattenmiljön, omhändertar förlorade fiskeredskap samt övriga åtgärder som krävs för att nå målen inom vatten- och havsförvaltningen. Stöd kan också ges för att i avrinningsområden stärka åtgärdsarbete för minskad övergödning av vattenmiljön.

Stödberättigade organisationer

LOVA-bidragen kan sökas av kommuner och ideella sammanslutningar eller kombinationer av dessa. LOVA-förordningen medger inte stöd till företag.

Bidraget kan inte sökas av eller ges till enskilda näringsidkare. Detta är viktigt att beakta då stöd till företag faller in under EU:s statsstödsregler inom Kommissionens förordning (EU) 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, och är anmälningspliktigt till EU.

---

¹ Generationsmålet, Miljö kvalitetsmålen och Etappmålen, läs mer:

<https://www.havochvatten.se/hav/samordning--fakta/miljomal--direktiv/det-svenska-miljomalssystemet.html>

Statsstödsreglerna anger att följande faktorer ska gälla för att det ska vara fråga om statligt stöd som kan vara otillåtet:

- offentliga medel används,
- mottagaren bedriver ekonomisk verksamhet (det kan vara all slags verksamhet, även icke vinstdrivande, även föreningar om dessa bedriver ekonomisk verksamhet med varor och tjänster som erbjuds på en marknad, t.ex. utredningsarbete),
- selektivitet (någon väljs ut framför någon annan),
- gynnande (någon gynnas i sin verksamhet framför någon annan),
- påverkan på konkurrens och samhandel (bidraget leder till att konkurrensen på marknaden påverkas),
- bidraget innebär att mottagaren levererar en tjänst eller vara till bidragsgivaren (tjänster och uppdrag ska upphandlas).

En sammanslutning är ideell om den drivs utan vinstsyfte. Det är ändamålsbeskrivningen i stadgarna och verksamheten som avgör om föreningen kan betraktas som ideell. Skillnaden mellan en ideell förening och en ekonomisk förening är att en ekonomisk förening har som syfte att arbeta för sina medlemmars ekonomiska intressen genom en ekonomiskt inriktad verksamhet. En ideell organisation kan inte bedriva näringsverksamhet som ger medlemmarna ekonomisk vinst. Men organisationen kan bedriva näringsverksamhet om pengarna går tillbaka till verksamheten.

De som söker LOVA-bidrag kan inom projektet samarbeta med andra aktörer när det gäller finansiering och genomförande. Upphandlingsregler gäller när underleverantörer engageras att utföra aktiviteter i projektet. Exempel på ideella sammanslutningar som kan söka bidrag är stiftelser, intresseorganisationer, vattenvårdsförbund, vattenråd och ideella föreningar förutsatt att de är ideella sammanslutningar.

Handläggning av ansökan, del- och slutrapporter

På Havs- och vattenmyndighetens webbplats www.havochvatten.se finns de ansöknings- del- och slutrapporteringsblanketter, med tillhörande anvisningar, som ska användas av samtliga som ansöker om LOVA-bidrag, delrapporterar ett pågående LOVA-projekt samt slutrapporterar ett LOVA-projekt.

Blanketterna ska vara signerade och ska hanteras inom respektive länsstyrelses diariesystem. All dokumentation i ett ärende ska diarieföras enligt normala diarieföringsrutiner hos myndigheten. Om blanketterna inkommer till länsstyrelsen i digital version behöver inte en fysisk ansökan skickas in. Länsstyrelserna kan ta fram kompletterande underlag till blanketterna om det anses finnas ett behov av det.

Ansökan om bidrag till LOVA-projekt samt del-och slutrapport ska skickas till länsstyrelsen i det län där vattenvårdsprojektet huvudsakligen kommer att genomföras.

Ansvarig länsstyrelse ska granska inkommen ansökan om bidrag utifrån:

- Att ansökan är komplett. Följ anvisningarna till blanketten.

- Att sökanden anges, d v s kommun eller ideell sammanslutning samt övriga som eventuellt deltar i eller finansierar projektet.
- Att projektbeskrivning, tidplan och projektbudget för projektet samt tidplan för uppföljning och utvärdering finns.
- Hur effektivt projektet bidrar till minskade mängder av fosfor och kväve i relation till åtgärdsbehoven, om ansökan avser stöd enligt 2 § 1.
- En rimlighetsbedömning av vilka resultat och effekter som uppnås på kort och lång sikt samt metoder och åtgärder som beskriver hur resultaten ska nås, följas upp samt en metod för att utvärdera att resultaten nås.
- Hur effektivt projektet bidrar till uppfyllande av relevant/a miljö kvalitetsmål.
- Om och i så fall i vilken omfattning stöd för samma åtgärder har sökts eller getts enligt någon annan författning.
- Projektets kostnadseffektivitet.

Ansvarig länsstyrelse ska granska inkommen slutrapport utifrån:

- Att slutrapporten är komplett. Följ anvisningarna till blanketten.
- Bedömning av ekonomisk rapport samt kostnaden för projektet som omfattar stödet.
- Bedömning av uppfyllande av villkoren i beslutet samt av projektets mål.
- Bedömning av resultat jämfört med projektets syfte.
- Bedömning av hur effektivt projektet bidragit till uppfyllande av miljö kvalitetsmål.
- Bedömning av samhällsnytta.
- Hur den fortsatta uppföljningen och utvärderingen av projektet kommer att genomföras.
- Om stöd för åtgärdssamordning enligt 2 a § eller uppdrag till Länsstyrelserna använts, och på vilket sätt.

Årlig rapportering till länsstyrelsen av fleråriga projekt

Den som har fått ett flerårigt LOVA-bidrag ska varje år till länsstyrelsen i delrapporteringsblanketten redovisa:

- Hur tidplanen och budget för projektet följs. Eventuella avvikelser behöver adresseras.
- Hur villkoren i beslutet följs. Eventuella avvikelser behöver adresseras.
- Vilka resultat som åtgärderna har medfört på kort sikt.
- Hur projektet fortsatt kommer att bedrivas och följas upp.

Beslut om stöd och eventuell återbetalning

När länsstyrelsen beslutat om bidrag till ett LOVA-projekt får högst 75 procent av bidraget betalas ut i förväg. Sträcker sig projektet över flera år ska utbetalningen fördelas över åren. Bedömningen av kostnadsfördelning mellan

åren görs av länsstyrelsen. I beslutet kan villkor ställas med hänsyn till stödets syfte och genom det bestämmas om projektet är av sådan karaktär att större delen av bidraget bör betalas ut första året. Om så är fallet bör det ingå en plan där bidragssökanden kan motivera att större delen av bidraget kommer att förbrukas år ett eller i nära anslutning.

Då projektet är slutrapporterat och beslut om godkänt projekt är fattat betalas den sista andelen av LOVA-bidraget ut.

Länsstyrelsen kan besluta att kräva tillbaka hela eller delar av stödet om:

- en åtgärd som omfattas av vattenvårdsprojektet i väsentliga avseenden avviker från villkor som avses i 8 § i förordningen,
- en åtgärd som omfattas av projektet inte har genomförts eller ändrats i något väsentligt avseende utan länsstyrelsens medgivande,
- stödet har getts till följd av att sökanden lämnat oriktiga eller ofullständiga uppgifter,
- sökanden har orsakat att stödet utbetalats med felaktigt belopp, eller
- stödet av annat skäl har utbetalats med felaktigt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

Länsstyrelsens rapportering till Havs- och vattenmyndigheten

Alla projekt som beviljats LOVA-bidrag från länsstyrelsen ska registreras in i HaVs projektkatalog <https://projektkatalog.havochvatten.se>. Detta gäller även de LOVA-projekt som länsstyrelsen själva genomför med stöd av HaVs regleringsbrev. Det huvudsakliga syftet med projektkatalogen är att främja kunskapsspridning samt bidra med underlag för intern och extern analys. Observera att rapporter som registreras in bör inte omfattas av sekretess eftersom HaV vill ha möjlighet att kunna publicera rapporterna och besluten offentligt. Rapportförfattarna ska också vara medvetna om att beslut och rapporter innehåller personuppgifter som HaV vill ha möjlighet att behandla och publicera.

För åtkomst till inregistrering av projekt i HaVs projektkatalog behövs en personlig inloggning. För hjälp med avregistrering av ett projekt eller annan support samt för beställning av inloggningsuppgifter och användarmanual skickas en förfrågan till projektkatalog@havochvatten.se. Ange LOVA i ämnesraden.

Länsstyrelsen ska löpande under året registrera in samtliga beslut som tas avseende LOVA-projekt i HaVs projektkatalog. Detta omfattar alla beslut om LOVA-bidrag, alla beslut om godkända projekt samt alla ändringsbeslut som påverkar projekttiden eller det beslutade bidraget.

Beslut som påverkar HaVs bemyndigande får inte beslutas innan HaV har gett ett godkännande. Detta gäller även alla beslut om bidrag samt ändringsbeslut som påverkar bemyndigandet. En förfrågan om användning av HaVs bemyndiganderam skickas med e-post till lstbeslut@havochvatten.se. En sådan förfrågan ska innehålla projektets diarienummer, projektnamn, projektets start- och slutår samt belopp som belastar bemyndigandet fördelat per år. Ange "Bemyndigandeanspråk" i ämnesraden. När HaV har godkänt förfrågan för

projekt som belastar bemyndigandet och länsstyrelsen har beslutat om projektet ska beslutet laddas upp i HaVs projektkatalog <https://projektkatalog.havochvatten.se>.

Stödberättigade åtgärder

LOVA-bidragets syfte är att bidra till att uppnå de miljökvalitetsmål som fastställts för vattenmiljön, vilket kan ske genom olika typer av åtgärder. Detta inkluderar t.ex. åtgärder mot övergödning, åtgärder mot spridning av miljöfarliga ämnen från fritidsbåtar, omhändertagande av förlorade fiskeredskap, åtgärder för fysisk återställning av vattenmiljöer samt andra åtgärder för att nå god ekologisk status i vattenmiljön eller god miljöstatus i havsmiljön.

Stöd får ges till lokala vattenvårdsprojekt enligt ovan och kan avse framtagande av planer, information, genomförande, uppföljning eller utvärdering.

Minskning av läckage av ackumulerad fosfor från bottensediment

För åtgärder som avser att minska internbelastningen av fosfor kan stöd ges till åtgärder i vattenmiljön som resulterar i:

- Permanent fastläggning av fosfor i sediment, till exempel genom tillsats av fosforbindande ämne, såsom aluminiumklorid.
- Bortförsel av fosfor från sediment.
- Syresättning av anoxiskt bottenvatten för att stimulera naturlig fastläggning av fosfor, till exempel genom pumpning av syrerikt ytvatten ned till botten.
- Reduktionsfiske som utförs med avsikt att minska internbelastning av fosfor.
- Andra åtgärder som resulterar i minskning av fosforläckage från sediment.

För att åtgärder mot internbelastning ska vara kostnads- och långsiktigt effektiva måste även den externa tillförseln av näringsämnen till vattenmiljön beaktas. Sökanden ska därför uppskatta och beskriva de bakomliggande källorna till internbelastningsproblematiken samt om rimliga åtgärder vidtagits för att reducera dessa.

Flera typer av åtgärder mot internbelastning är fortfarande på försöksstadiet. Sökanden ska därför redovisa hur långsiktig uppföljning (flera år) av åtgärden skall ske samt hur data kommer tillgängliggöras.

Ökat upptag och återcirkulering av näringsämnen

För åtgärder som avser att öka upptag och återcirkulering av näringsämnen kan stöd ges till odling av musslor, blå fånggrödor eller andra metoder för återcirkulering.

Minskning av övergödning i vattenmiljö

Stöd kan också ges till åtgärder som på annat sätt bidrar till minskad övergödning av vattenmiljön.

Övrigt arbete för minskning av övergödning § 2a

Stöd får även ges för att i avrinningsområden stärka sådant åtgärdsarbete som syftar till att minska övergödningen i vattenmiljön. Det kan innebära åtgärdssamordning, stöd för arbete med finansiering, kunskapsinhämtning och kunskapspridning på avrinningsområdesnivå. Exempel kan vara framtagande av åtgärdsunderlag till utförare, modellering inför åtgärdsplanering, samverkan för åtgärdsarbete. Stöd ska ges med tydlig åtgärdskoppling eller intention om åtgärdsarbete.

Stöd kan även ges till samarbete mellan närliggande avrinningsområden för att stärka åtgärdsarbete är också möjligt.

Minskning av spridning av miljöfarliga ämnen från fritidsbåtar till vattenmiljön

För åtgärder som syftar till en minskad spridning av miljögifter från fritidsbåtar till markmiljö i nära angränsning till vatten och till vattenmiljön kan stöd ges till planering och genomförande av åtgärder. Ansökan ska tydligt ange hur åtgärdsarbetet förväntas resultera i ett minskat tillskott av miljögifter från fritidsbåtar. Resultaten av åtgärderna ska löpande kommuniceras till projektets medlemmar. I projekt där åtgärden endast främjar en del av de fritidsbåtar som ingår i projektet, ska resultaten löpande kommuniceras till övriga projektmedlemmar och om möjligt så ska resultaten överlämnas åt dem inför nästa säsong.

- Bidrag till rena investeringar för hantering av biologisk påväxt på fritidsbåtsbottnar kan ges om projektet har en välbeskriven och utarbetad plan som eftersträvar att sluta måla fritidsbåtsbottnarna med biocidfärger. Investeringen ingår då som en integrerad del i projektet. Alternativ till målning med biocidinnehållande båtbottnfärger kan vara borsttvätt i vatten, lyft och högtryckstvätt, manuell skrubbing, skrovdruk och förvaring av båten ovanför vattenytan (<https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/miljopaverkan/fritidsbatar/ren-batbotten.html>). Om projektet innefattar en investering som syftar till att rengöra båtbottnen, t.ex. borst- eller högtryckstvätt, och färg på båtbottnarna fortfarande kan innehålla biocider ska det ingå en plan för hur avspolat/avskrapat material på lämpligt sätt kommer att omhändertas eller renas för att förhindra läckage av föroreningar till vattenmiljön.
- Om förutsättningar inte medför en plan att sluta måla fritidsbåtsbottnar med biocidfärger kan bidrag ges för anläggning för tvätt av botten på fritidsbåtar t.ex. spolplatta. Då projektet innefattar en investering som syftar till att rengöra båtbottnen, t.ex. skrapa/spola,

och färg på båtbottnarna innehåller biocider, ska det ingå en plan för hur avspolat/avskrapat material på lämpligt sätt kommer att omhändertas eller renas, för att förhindra läckage av föroreningar till vattenmiljön. Till exempel att spolplattan har en fullgod reningsanläggning och att det finns ett årligt planerat underhåll med filterbyten, inklusive omhändertagande av det farliga avfallet.

- Även annan miljögiftspåverkan från fritidsbåtar som inte är kopplad till båtbottnar är möjlig att söka bidrag till åtgärdsprojekt för. Detta kan innefatta projekt där 2-takts motorer med förgasare lämnas för skrotning/återvinning, hos en auktoriserad firma med F-skattsedel, i syfte att minska oljeutsläpp och buller från fritidsbåtssektorn i känsliga, kustnära vatten. Riktlinjer för skrotning/återvinning är att maximalt en motor kan lämnas för skrotning/återvinning per projektmedlem, där bidrag som kan utgå är 2000 kr per motor för <50hk och 4000 kr för ≥50hk. Detaljerat kvitto som bekräftar inlämnandet av motorn krävs för projektredovisningen.

Omhändertagande av förlorade fiskeredskap

För åtgärder som avser omhändertagande av spökgarn kan bidrag ges till dragnings- och röjningsåtgärder². Vid bidragsansökan ska det finnas en plan för omhändertagande, källsortering och transporter till återvinning. Hela kedjan ska kunna redovisas, för att motverka att spökgarn blir liggande och inte återvinns.

För att få bidrag för att genomföra dragnings- och röjningsåtgärder ska sökande kunna bevisa att:

- området där man tänker dragga har dokumenterat mycket spökgarn.
- kvalitetssäkrade metoder för genomförandet av draggingarna/vrakdyk används.
- insamlat spökgarn källsorteras och skickas vidare till återvinning. Endast Spökgarn som inte kan rengöras för materialåtervinning får skickas till förbränning.

För att få bidrag för transporter av omhändertaget spökgarn ska sökande kunna bevisa att:

- transporten sker med fossilfria bränslen.

För åtgärder som avser omhändertagande av spökgarn kan bidrag även ges till rengöring av spökgarn. Fiskeredskap/spökgarn som har legat länge i vattnet och har mycket biologisk påväxt ska rensas och tvättas innan det lämnas för materialåtervinning. För att beviljas LOVA-bidrag för rengöring och rensning av nät behöver sökande kunna bevisa att:

- detta kommer utföras i utrymmen som är skyddade mot vind och har tillgång till elektricitet och vatten samt att spillvattnet kan återvinnas.

---

² Environmental Impact Assessment Dr. Andrea Stolte WWF Germany Baltic Sea Office

Då bidrag ges till rensning och rengöring av spökgarn krävs att ansökan innehåller en beskrivning om:

- att sökande kommer att genomföra rensning och rengöring av nät i utrymmen som uppfyller ovan nämnda krav.
- att rengöringen utförs så kostnadseffektivt som möjligt, innovativa lösningar uppmuntras.
- att det finns ett fastställt etablerat omhändertagande för materialåtervinning. Spökgarnen får i detta fall inte skickas till förbränning.

Bidrag kan även ges till källsortering av spökgarn³. Exempelvis kan bidrag ges till källsortering av upptagna förlorade fiskeredskap såsom kärl för olika fraktioner, rengöring och sortering.

Då bidrag ges till källsortering av spökgarn rekommenderas att:

- källsorteringen är lättillgänglig.
- olika källsorteringskärl används för olika typer av material och redskap.
- lättillgänglig information om var och hur man källsorterar tas fram och används.

Bidrag kan sökas för transporter av spökgarn med fossilfritt bränsle, av upptagna fiskeredskap till fortsatt omhändertagande såsom:

- återanvändning,
- sortering, rengöring och återvinning,
- förbränning,
- annan användning.

Andra åtgärder i vatten

För åtgärder som syftar till att nå god ekologisk status eller god miljöstatus kan stöd ges till planering och genomförande av åtgärder. Åtgärderna kan vara av vitt skilda slag men de ska på ett kostnadseffektivt sätt bidra till att nå god ekologisk status eller god miljöstatus i havsmiljön.

Exempel på åtgärder är fiskvägar för att förbättra konnektivitet i vattendrag eller biotopvård för att förbättra morfologisk förhållanden.

Uppföljning och utvärdering av funktion hos befintliga åtgärder är stödberättigande om de ingår som en del i planering, vilken syftar till åtgärder för att nå målen för god ekologisk status eller god miljöstatus. Bidrag kan också ges till utvärdering och uppföljning av tidigare beviljade projekt. Planeringen av åtgärder kan med fördel ske avrinningsområdesvis.

Genomförda åtgärder och uppföljning av funktion hos åtgärder ska registreras i databasen åtgärder i vatten <https://atgarderivatten.lansstyrelsen.se/>

---

³ Harbour Reception Survey

Survey on Harbour Reception Facilities at selected Baltic Sea fishing harbours

Marek Press Keep the Estonian Sea Tidy Association

Här finns tips på källsorterings faciliteter.

Uppföljning av utvecklingen av LOVA-projekt i länet

Det är angeläget att ta vara på och sprida de kunskaper och erfarenheter som kommer fram i de olika projekten. Därför är uppföljning och utvärdering viktigt och kan finansieras inom projektets stödberättigade kostnader.

Länsstyrelsen ska följa utvecklingen i länet i fråga om de vattenvårdsprojekt som har fått LOVA-stöd.

I förekommande fall ska data skickas till relevant datavärd om sådan finns.

Inte alla åtgärder är stödberättigade

Enligt 3 § i LOVA-förordningen kan inte åtgärder som redan har påbörjats ("spaden i jorden") få LOVA-bidrag. Planering av en åtgärd kan påbörjas innan bidragsbeslut beviljas men bidrag får inte ges till kostnaderna för planeringen eller andra kostnader som uppstått före bidragsbeslutet är fattat.

Åtgärder som "följer av skyldighet i lag eller annan författning" kan inte få LOVA-bidrag. Det kan t.ex. gälla åtgärdande av enskilda avlopp eller anläggning av spolplatta för båttvätt där det finns ett föreläggande, dom eller beslut från kommunen, eller att följa detaljerade planbestämmelser som ingår i detaljplanen. Det gäller också åtgärder för att förbättra konnektiviteten, som redan föranleds av skyldighet i lag eller annan författning. Bidrag kan dock ges till kretsloppsanpassade avloppslösningar som svarar mot högre krav än vad som kan sägas följa av lagar och författningar.

Rådgivning till fastighetsägare och andra rättighetsinnehavare kan vara stödberättigade om den beräknas leda till åtgärder som syftar till att minska övergödningen i vattenmiljön och därmed nå god ekologisk status i vattenmiljön, eller god miljöstatus i havsmiljön.

Skötselkostnader för en åtgärd under en begränsad tid kan ingå i ett LOVA-projekt förutsatt att det inte redan finns ett befintligt åtagande. Utbildning av personal är endast stödberättigat om det ingår som en integrerad del av ett projekt samt är nödvändigt för att uppnå projektets syfte.

Finansiering av LOVA-projekt

LOVA-bidrag ges med högst 90 procent av kostnaden för projektens stödberättigande åtgärder ifråga om internbelastning och med högst 80 procent ifråga om övriga stödberättigade åtgärder samt för att i avrinningsområden stärka åtgärdsarbetet. Den resterande delen av den totala projektkostnaden kan finansieras av den sökande eller via andra finansiärer som till exempel statliga myndigheter, kommuner, stiftelser, föreningar eller enskilda personer.

LOVA-bidraget får inte avse åtgärder som täcks med annat stöd, det vill säga dubbelfinansiering är inte tillåtet. LOVA-projekt kan inte medfinansieras med andra bidrag ur havs- och vattenmiljöanslaget.

Kommunala personalkostnader för ett LOVA-projekt räknas som en stödberättigande kostnad (beräknas utifrån kommunens självkostnad). Detsamma kan gälla ideellt (oavlönat) arbete inom en ideell sammanslutning som söker LOVA-stöd till ett stödberättigande projekt. Timkostnaden ska

anpassas till stödnivån och får bedömas från fall till fall. Ideellt arbete är en stödberättigande kostnad upp till högst 50 procent av projektets totala stödberättigande kostnad.

Kostnaden för moms är stödberättigad för föreningar och sammanslutningar som inte har möjlighet att dra av moms.

I ansökan och slutrapport ska tydligt redovisas vilka kostnader som finansieras med vilket bidrag.

Prioritering av inkomna ansökningar

Om ansökningarna om bidrag överstiger tillgängliga medel, behöver länsstyrelserna prioritera mellan ansökningarna. Länsstyrelserna ska prioritera LOVA-projekt utifrån befintligt prioriteringsunderlag vilka kan kopplas till det åtgärdsbehov som finns inom relevanta miljökvalitetsmål.

Länsstyrelserna ska ta hänsyn till hur kostnadseffektiva åtgärderna är. Åtgärder som kostar lite i förhållande till hur mycket de minskar mängderna fosfor och kväve eller miljögifter ska få bidrag i första hand. Prioriteringen kan också ta hänsyn till miljöproblemets storlek på den plats där åtgärden ska genomföras. Däremot finns det ingen styrning ifråga om tekniklösningar eller dylikt.

Förordningen ger ingen direkt vägledning när det gäller hur övergödningsåtgärder ska vägas mot åtgärder för att minska spridning av miljöfarliga ämnen till vattenmiljön från fritidsbåtar, omhändertagande av förlorade fiskeredskap, andra åtgärder eller vilka kriterier som är viktigast. Länsstyrelsen ska dock särskilt beakta hur väl åtgärden med hänsyn till totalkostnaden bidrar till att nå avsedda mål. De projekt som har en genomförbar och finansierad plan för uppföljning och utveckling ska prioriteras.

Mot bakgrund av regeringens budgetproposition 2018 och annat underlag är det emellertid tydligt att LOVA medel främst bör gå till åtgärder riktade mot övergödning. Detta avspeglar också i fördelningen av medel från Havs- och vattenmyndigheten till länsstyrelserna.

Samarbeten över större geografiska områden, som t ex avrinningsområden och över länsgränser skall uppmuntras, det gäller också när LOVA kan kombineras med andra åtgärdsaktiviteter.